

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. IX. Contemplationem nutrit Hymnodia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45942)

CAPVT IX.

Contemplationem nutrit Hymnodia.

*Vita con-
templatiua
dignitas.*

Luc. 10.

*Vita mixta
ex contem-
platione &
actione,
qua.*

Gen. 29.

D. Gregor.

l. 2. in Ezech.

Homil. 15.

D. Bern.

Serm. 41.

in Cantic.

Ioan. 1.

Angeli con-

templatio-

nem actioni

coniungūt.

NOBILISSIMA contemplatiuorum vita, quae in Ecclesia militante primum dignitatis locum vendicat, iuxta Domini nostri Seruatoris sententiam, qui Mariae otium praetulit Marthae negotiis, pronuntians aurea illa verba, *Martha, optimam partem elegit*, à Dauidicis Hymnis opportunum expectare proficetur alimentum. Scimus enim huiusmodi contemplatiui puram exercere contemplationem absque communicatione & societate actionis, cuiusmodi erat vita Mariae, quae de Marthae negotiis nihil conscia, ad pedes Domini vacabat dulcedini verbi, qualis exercetur multis Religiosorum Ordinibus, qui toti sunt diuinorum contemplatione positi: siue contemplationis studio coniungant actionis occupatiōnes, quales sunt praecipui Regularium Ordines, qui perfectioris vitae cupidi, non sola actione contenti nec sola contemplatione, vtramque seipsis complectuntur, modò ad istam exeunt, modò ad illam redeunt, neutram autem orientes aut dimittentes, imitatores sancti Patriarchae Iacobi, qui duas sorores, pulchram Rachel & lippam Liam, habuit sibi fideles uxores, quarum illa contemplationis, ista actionis typum gerere dictae sunt à communi sanctorum Patriarchae sensu; imitatores etiam Angelorum caelestium, qui ab eodem Patriarcha visi sunt ascendentes & descendentes per scalam, qui etiam in nouo Testamento dicti sunt ascendentes & descendentes

supra

super Filium hominis. Qua ascensione & descensione, in sensu allegorico, intelligit diuus Bernardus operationes contemplationis & actionis, dicens: *Ascensio propter se, descensio, vel potius condescensio, propter nos; ascendunt per contemplationem Dei, descendunt per compassionem tui, ut custodiant te in omnibus viis tuis; ascendunt ad vultum eius, descendunt ad nutum eius, quoniam Angelis suis mandauit de te.*

D. Bern.
Serm. 11.
in Psalm.
Qui habitat.

Huius præclarissimæ vitæ mixtæ illud aureum pronuntiatum frequentare solitus erat Venerabilis noster Institutor, Antonius Maria Zacaria, in suis Aphorismis spiritualibus: *Hac vita est otiosa in opere, & operosa in otio, vita, inquam, potius Angelica quam humana: quia sicut Angeli eodem temporis momento & Deum contemplantur, & nostra cooperantur saluti; ita vitam exercentes mixtam, & manum operi & mentem Deo intentam habent. Vtrique igitur gradus contemplatiuorum Hymnodicæ vsus, tamquam escam propriam contemplationis, prosequuntur.*

Ant. Maria
Zacaria in
Aphor. v.
Vita mixta.
n. 12. & 13.

Huius præclari vsus luculentissimum nobis præbuit testimonium Philo Alexandrinus, qui fuit non solum Apostolorum synchronos, sed & Petri aliquando amicus. Hic scribens librum de Vita contemplatiua, inter cetera huic vitæ magis familiaria, commendat precum & Hymnorum frequentem vsus; & ibi per errorem, suorum putans Hebræorum gesta insignia describere, teste sancto Hieronymo, narrat veterum Christianorum mores sub Euangelistæ Marci disciplina, referens eos quotidie bis conuenire solitos ad Hymnos & orationem, manè scilicet & sub vesperam: oriente sole petebant diem felicem, ut-

Philo Hebræus l. de
Vita contempl.

D. Hieron.
de Script.
Ecclesiast.

que mentes eorum caelesti replerentur lumine
occidente autem sole, vt, anima exonerata sensibus in totum moleque rerum sensibilem, veritatem vestigarent in consistorio domestico.

Contemplatio prouocat Psalmodiam, & Psalmodia fouet contemplationem.

Cant. 2.

Quamuis tota ratio contemplationis non in solo Hymnorum vsu sita esse dignoscatur, sed in aliis quoque similibus occupationibus, inter quas insigniores sunt, sacrarum Scripturarum lectio, oratio & meditatio; nihilominus neminem non fateri cogetur; quod in sacra Hymnorum frequentia & vsu animus facilius Deo vniamur dum eius laudes celebrat & recolit. Dum cantum lingua, cor intus tunc exultat, totusque homo interior & exterior, quasi cithara dulciter ex duabus chordis temperata, ex animo scilicet & corpore, summa perfruitur delectatione. Hinc anima Canticorum, quando in Dilectum suum maiori rapiebatur impetu ob vim contemplationis, inuitabatur ab ipso Dilecto ad canendum voce exteriori: *Sonet vox tua in auribus meis; vox enim tua dulcis.* En quomodo contemplatio prouocat ad cantum Hymnorum; sicut Hymnorum cantus contemplationem nutrit atque fouet, ob multitudinem tum arcanorum, tum mysteriorum tum operum diuinorum, quae in illis Hymnis abundant, copiosam. Modò Dei celebrantur attributa; modò gesta diuinæ potentiae narrantur; modò dulcedines diuinæ benignitatis & misericordiae recoluntur; modò opera diuinæ bonitatis, iustitiae, prouidentiae & sapientiae recensentur; modò diuinæ legis encomia, fructus, praemia, siue etiam poenae decantantur, ex quibus vberem materiae segetem haurit contemplatio.

In

In his obuiam habet uterque contemplatiuo-
rum oculus obiecta opportuna, ita ut modò is, Duos ocu-
los habent
contempla-
tium.
modò ille, modò uterque oculus simul suas ex-
pleat visiones. Utrumque dico oculum; quia con-
templatiuorum mens appositè describitur à no-
stro Zacaria, duos habens oculos, sinistrum & Ant. Maria
dexterum, sicuti duo sunt genera obiectorum Zacaria in
contemplationi apta: *Sinister oculus*, ait, *respicit* Aphor. v.
obiecta lumine natura cognoscibilia, veluti substan- Contem-
tiam Angelorum, creaturarum ordinem, Dei pro- platio. n. 23
videntiam, bonitatem, & id generis attributa, ad & 26.
qua natura lumen pertingere potest. Oculus dex-
ter altiùs ascendens, penetrat secretiora diuinitatis
arcana & sacramenta; qua non nisi lumine gratie
altiori possunt attingi.

Dum animus his verbis voce cantatis attendit,
assurgit paulatim in diuinum amorem, imò ali-
quando sensim in Deum ipsum mirabili modo
transformatur vsque ad ecstasim & deliquium.
Hymnographum in hac re possumus attendere,
qui sicut animo meditabatur quæ exultans decan-
tabat, ita non solùm magna iucunditate afficie-
batur, sed aliquando ecstasim patiebatur; quem-
admodum de se testatur Psalmo 76. vbi enume-
rat varios affectus ex Hymnorum meditatione
haustos: *Memor fui Dei, & delectatus sum*, en Psal. 76.
delectationes quas hauriebat; *& exercitatus sum*, Contem-
en facilitas ad omnem virtutis actionem; *& de-* platio plu-
fecit spiritus meus, en ecstasis & deliquium. Inde rimos esse-
hauriebat alios affectus, vti alacritatem ad no- ctus opera-
uos semper Hymnos, etiam tempore noctis in- tur vsque
tempesta decantandos, *Anticipauerunt vigilias sim.* ad ecsta-
oculi mei; sufferentiam in aduersis, turbatus sum,
& non sum locutus; sollicitudinem maiorem erga
proprij

proprij cordis culturam, *Meditatus sum cum corde meo, & exercitabar, & scopebam spiritum meum*; sponſiones noui profectus in Dei, *Et dixi nunc cœpi*; nouas promiſſiones regis contemplationis & cantus Hymnorum, *Memor fui operum Domini, quia memor ero ab innumerabilibus mirabilium tuorum, & meditabor in omnibus operibus tuis, & in adinventionibus tuis exercebor*; leuati uti legit diuus Hieronymus, & adinventiones tuas loquar.

Contemplationi quilibet hominum gradus est aptus.

Ab experimento huius contemplationis Hymnodia nullus personarum gradus iuste test se excusare, siue illæ doctæ sint siue idæ, siue viri siue femina; omnibus enim communis est contemplatio, nisi obicem ipsi ponant. Nam ad contemplationem perfectam, quatenus diuina liberam mentis humanæ intentionem in speculum diuinæ Sapientiæ cum admiratione suspenſam

Richard. de S. Victore lib. 1. de Contempl. cap. 4. *Contemplatio exigit animum à passionibus purgatum.*
S. Gregor. 16. Moral. cap. 27.
D. Thom. 2. 2. q. 182. art. 3.

prout describitur contemplatio à Richardo S. Victore, quilibet animus, qui à Spiritus diuini impetu agatur, est opportunus, nec attenditur, qualis ille sit vel viri vel femina, vel doctus vel idiotæ; solum attenditur si variis & multiplicibus pœnitentiæ, mortificationis & humilitationis actibus sit à passionum tumultu expurgatus, tunc enim poterit magna tranquillitate ad Deum ferri. Hoc est quod docent sancti Patres dicentes, contemplationem decere animos in vita actiuosa antea valde probatos circa passionum moderationem. Si sumatur contemplatio magis temperata, quatenus dicit considerationem diuinorum per aliquot temporis spatium non modicum, sed mediocriter prolixum, hæc omni personarum generi est communis, sicuti communis

est animus aptus ad considerationem. Imò noui-
 mus ex sacris Litteris, & ex historiis, idiotas ali-
 quando fuisse in humili eorum contemplatione
 raptos à Deo ad secretiora Spiritus diuini sacra-
 menta; & introductos in cellaria diuinorum ar-
 canorum vnà cum sponsa Canticorum, quæ fe-
 mina erat, & diuinorum ignara, antequam con-
 traheret cum Sponso familiaritatem & consuetu-
 dinem. Nam quando narrat hanc suam introdu-
 ctionem in cellaria Sponsi, tunc erat in ipsis ini-
 tiis suæ felicis fortis. Deus itaque, modò inue-
 niat corda pura & nitida, quamuis simplicia &
 rudia, illis se largissimè effundit atque commu-
 nicat. Imò magis aliquando delectatur animo
 simplici quàm docto & sapiente; quemadmo-
 dum alloquens Patrem suum dixit Dominus no-
 ster: *Confiteor tibi, Pater, quia abscondisti hæc à* *Matth. 11.*
sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paru-
lis. Ita Pater; quoniam sic fuit placitum ante te.

*Simplices
 idiotæ in
 contempla-
 tione pro-
 sciunt.*

Quot mulieres idiotæ, quot etiam simplices viri
 in Ecclesia, ob puritatem animi, fuere à Deo ad
 altissima cælestia arcana sublimesque diuinas
 cognitiones euecti, vt potuerint deinde aliis eru-
 ctare quod ipsi abundè hauserant. Testes sint tot
 Oracula rudium virorum, qui Prophetæ effecti
 sunt; & vaticinia simplicium feminarum, quæ
 Sibyllæ appellatæ sunt. Testes sint Volumina plu-
 rima altissimarum sententiarum à Senensi Ca-
 tharina, à Baptista Genuensi, à Teresia Hispa-
 na, à Magdalena Florentina, & aliis feminis con-
 scripta, quæ præ admiratione animos doctiorum
 hominum suspendunt.

*Plurima
 mulieres
 idiotæ in
 contempla-
 tione diui-
 norum ex-
 celluerunt.*

Non est necessarium, ad mentem occupandam
 in contemplatione Hymnorum, vt verba recitata
 intel-

intel-

*Mulieres
rudes piè
vruntur
Psalmis
Latinis.*

Lib. II.
c. XVIII.

D. Thom.
2. 2. q. 83.
art. 13.

Cassianus
Coll. 9.
cap. 31.

*In oratione
animus po-
tius ad Deum
quàm ad
verborum
sensem re-
spicere de-
bet.*

Lib. II.
cap. II.

intelligentur. Magna quidem est perfectio plerumque
lentis, intelligentia verborum, sed non est necesse
cessaria. Noui sectarios improbare vsum non
Catholicæ Ecclesiæ concedentis virginibus Sa-
cramentalibus, & aliis rudibus personis, vt ora-
tes adhibeant Psalmos Latinè conscriptos, qui
non intelligunt. Sed quidquid blaterent isti,
falsò effutiant, clarè constat, huic esse vti-
pium, & Deo acceptum, vti fusiùs Libro
sequente ostendetur. Nam etiam si Latinam
quam non calleant mulieres, possunt tamen
illis recitandis attentionem habere ad Deum
oratur, laudatur, & benedicitur. De sensu
verborum satis suo faciunt muneri personæ idem
si eum intendant, quem docti, præsertim Eccle-
siæ Rectores & ministri, nouerunt. Quam
attentionem & attentionem declarant sufficienter
omnes Catholici Doctores. Imò dari contra
perfectissimam orationem, etiam si non intel-
gantur verba prolata. Referebat ad hanc re-
Cassianus pulchram doctrinam D. Antonij A-
batis, dicentis, in perfectissima oratione aliqua-
do animum ita absorberi à Deo, vt orans non
intelligat verba sua. Hinc ortum est illud sancto-
rum Patrum commune proloquium, quod
oratione attendere magis expediat, quem oramus,
quàm quid orando petamus, ita vt oculi
& mente ad Deum semper intendere sit non
solum sufficiens, sed meliùs. Insuper si quis pius
sive doctus sive indoctus, dum Hymnos con-
nit, mentem in Christi Domini mysteria & op-
era intenderet, quæ faciliùs & suauità ab vni-
quoque apprehenduntur, vt etiam dicemus Li-
bro sequente, quia, vti docebat diuus Bonifacius

uentur

uentura, versamur circa res & actiones corporeas, quæ à rudioribus facile percipiuntur; is certè occuparetur suauissima contemplatione, ad affectus animi commouendos opportuna. Imò quandoque etiam doctiores difficilè feruntur in diuinitatis perfectiones, & idcirco frequentius ad Christi Domini opera se conuertunt, indeque paulatim, & quasi sensim, ducuntur ad diuinorum sublimitatem. Nullus itaque status hominum, nullus sexus effectibus contemplationis in Hymnodia experiendis est impar, sed quilibet est opportunus & aptus.

Quotquot in Ecclesia veræ contemplationis partes profitentur, Hymnodiaè usum amplexi sunt, vti eiusdem contemplationis præcipuam escam. Ad eam tanta animi alacritate inhiant, quanta cerui solent ad fontes auidè properare; quod fortassis voluit innuere Dauid concinens:

Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus, nimirum ad Templum tuum, ô Deus, in quo singulari modo habitas, vt Hymnis & confessionibus te laudare queam. Notum orbi est huius Regis

ardentissimum votum videndi Templum Deo erectum, vt in eo sibi liceret perpetuam collocare habitationem, quam prætulisset superbo palatio regia magnificentia & potentia constructo. Ipse de hoc suo voto scribens ait: *Vnam petij à Domino, hanc requiram, vt inhabitem in domo Domini omnibus diebus vite meæ, vt videam voluptatem Domini.* En quanti fiebat ab hoc Rege Hymnodiaè vsus in Templo oblati.

Eumdem animi affectû erga cantum Hymnorum possident viri virtute insignes, qui mysticam

Theolo-

S. Bonau.
lib. de Vita
Iesu Christi
cap. 51.

Contem-
platini di-
ligunt v-
sum Psal-
modia.

Psal. 41.

Dauidis
ardens vo-
tum psal-
lendi in
Templo.

Psal. 26.

Theologiam sunt aliquando affecuti; imò quamlibet occupationem curamque, licet grauissimam, dimittere soliti sunt, in aliud tempus eas differentes, ne statis psallendi horis impediantur ab hoc altissimo munere. Nec huius diligentiae exemplum nobis deerit siue in Dauide, siue in aliis. Si Dauidem attendamus, mirabile profectò studium nobis offerretur conspiciendum qui licet inter summas delicias ab opulentissimo Regno, quando latissima fruebatur pace, oblitus dies noctesque explere potuisset, sicuti multi Principum modò ad venationes, modò ad spectacula & scenas, modò ad aliã id generis delictamenta libenter se conferunt, post grauissimarum expeditionum: qui etiam licet plurimum exegerit annos sub tentoriis inter militares strepitus armorum, exercitus ducens, praelia agens, triumphos reuehens, quando multi duces vix & diuinorum recordantur; nihilominus statis psallendi orandi que horas, quæ plures erant die, numquam aut dimisit aut remisit, sed semper retinuit & frequentauit, qualibet seposita

*Psallendi
usus statis
horis numquam à
Dauide remissus.*

Psal. 118. ra exteriori: Septies in die laudem dixi tibi.

*Cosma Dossenij
mirabiles
virtutes.*

Si de nostris aliquid proferre non dedecet, virum heroicæ virtutis nostri Ordinis memoramus. Nouimus Cosmam Dossenium, qui ob singularem morum probitatem, & in rebus agendis prudentiam, non solum in nostra Congregatione suprema regiminis onera subiit, sed etiam summis Pontificibus, Clemente VIII. & Paulo V. ad grauissima pro Ecclesiæ sanctæ seruitutis munera adhibitus, præsertim quando in supremum Moderatorem Monachorum D. Bernardi Congregationis Fulliensis, & tandem ad Episcopatu

palem infulam Derthonæ, insignis ciuitatis Infulbræ, vi bini præcepti fuit euocatus: nouimus, inquam, Hymnodiaæ aded studiosum, vt non solum dum Religiosus viueret inter nos, vix numquam, nisi quando occupationes dilationem non paterentur, à chori disciplina abesse sit passus, primus semper chorum ingrediens, vltimusque egrediens, tam ad diurnas quàm ad nocturnas preces; sed Episcopus etiam cum suis Clericis & Canonicis diuina semper obire, imò diebus Festis bis Matutinas præces in choro persoluere, semel pridie vesperi vnà cum Capellanus, iterùm summo manè vnà cum Canonicis, numquã omiserit, nisi maxima premeretur aut necessitate, aut infirmitate. Hic beatus vir in se ipso illas condiciones explere studebat, quas D. Hieronymus in optimo Præsule requirebat, dicens:

Si quis vult Pontifex non tam vocabulo esse quàm Episcopi merito, imitetur Moysen, imitetur Aaron, de quibus dicitur, quod non discedunt de tabernaculo Domini.

Noster Episcopus non contentus nomine, voluit meritum Episcopi, voluit Hymnodiaæ in Templo assiduus adstare. Religiosi Ordines ferè omnes, qui contemplationem aut puram ab omni actione aut cum actione coniunctam profitentur, Hymnodiaæ vsum in choro omni studio colunt, & tuentur. Imò vbi plus contemplationis exercetur, maiori studio diligentiorique disciplina retinetur Hymnodiaæ vsus. Sicut non omnes Ordines, qui vtrumque vitæ genus, contemplatiuæ scilicet & actiuæ, complectuntur, sunt in contemplationis gradu pares, sicut nec in gradu actionis: nam alij plus habent contemplationis quàm actionis, alij plus habent actionis quàm

*Episcopi
conditio-
nes qua-*

*Contem-
plationis
& actionis
varij gra-
dus.*

G

con-

contemplationis; ita plus minúsve habent studium circa Hymnodia vsum. Imò si paulatim Hymnodia deficere permittetur in aliquo Ordine, contemplationis ratio deficere conspicietur. Neque enim modicum tempus orationis privatae factae, neque privata Psalmorum recitatio, contemplationis gradum insignem dicetur conficere, qualem constituere dicent omnes, Hymnodiam in choro ritè & rectè persolutam.

CAPVT X.

Miras delectationes præbet Hymnodia.

Deliciae spirituales non possunt explicari.

CERTVM ac indubitatum esse debet, raris abundare delectationibus spiritualibus Hymnodia vsum; sed quales illae sint, non possunt quidem experiri, si à Deo illarum auctore & fonte donentur, nullus tamen sermone sequi valebit. Voluit misericors Deus, quòd illis aliquid innuerent sancti viri, vt nos ad eadem perquirèda excitaremur, meliùs dixerim videremur. Vnum profero Hymnographum, quae eas experiens, sicut non poterat prae exultatione seipsum à nouis semper Hymnis concinendis continere; ita numquam describit, quas quantalibet hauriret ex vsu Psalmodiae delicias, eas nihilominus celebrat maiores omni alio deliciarum genere, vt nullam aliam delectationem his aequalem cognosceret, non venationum, non piscationum, non theatrorum, neque ludorum, neque chorearum, neque conuiuiorum, non vinearum, non coniugiorum, neque musicarum, imò omnes alias voluptates simul iunctas floccifaciens.

Præstant ceteris mundi deliciis.